

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek,

Zápolya-utca 1-6 szám,

ahová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
ahová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybcskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 166. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 Hll. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadják el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik

vásár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Iskoláink múlt évi beszámolója.

Nagybcskerek, július 24.

III.

Az állami polgári fiú iskola.

A kedvezőtlen politikai viszonyok, melyeknek következtében nem egy belügyi reformkérdés már évek óta huzódik, egyetlen egy kérdésre sem hatnak érzékenyebben, mint a polgáriskolákra, amelyeknek reformja már több mint egy évtizede huzódik és amelyeket a mai politikai viszonyok éppen akkor értek, mikor legközelebb voltak a reformok megvalósításához.

Egy teljes évtizede már annak, hogy Wlassics Gyula akkori közoktatásügyi miniszter a polgáriskolák helyzetét türehtellennek mondta. Bizonyára sok tapasztalat és teljes meggyőződés vezette az ország kulturájának vezérét, midőn az ország színe előtt ezt a súlyos ítéletet kimondta. Bizonyos, hogy kulturális intézményeink között egy sem szorult rá annyira a gyökeres reformra, mint a polgáriskola.

Az 1868. évi 38. t.-c. midőn a polgári iskolákat megalkotta, tette azt a következő indokolással: „ezek teremtik meg hazánkban azt a művelt polgári középosztályt, amely más országokban az állam főerejét teszi. Ez teszi lehetővé a józan demokraciát”. Már 10 évvel később Tisza Kálmán egyik országgyűlési beszédében a polgáriskolákra vonatkoztatva azt hangoztatta, hogy „a magyar faj fensőbbségének szempontjából nincsen ezeknél fontosabb intézmény.” És hogy tényleg ez iskolák minő eredménnyel terjesztették a magyar nyelvet, magyar kulturát, arról Karánsebes. Resicabánya, Nagyrőce, Alsó-Kubin stb. csudákat beszélhetnek.

Pedig mennyi nehézséggel, mennyi rosszhiszeműséggel kellett ez iskoláknak fennállásuk óta megküzdeni. A népoktatási törvény, amelyben megszületett, teljesen megkötötte szárnyait, megakadályozott minden fejlődést. Míg minden más intézmény haladt, fejlődött, addig a polgáriskola most is azzal a hibás szervezettel, elavult tannal, tervvel kinlódik, amit a polgáriskola megalkotói — ideiglenesen — kiadtak. Pedig az a szép, magasztos cél, amit a polgáriskola elé kitűztek, megérdemelte volna a fejlesztést, ami különben már illetékes helyen is meghatározott dolog volt és tisztán csak a zavaros politikai viszonyok azok, amelyek a reformot akadályozzák.

Bizonyos azonban, hogy ez iskolák nem teljesíthetik teljes mérvben az eléjük tűzött nagy nemzeti feladatot, abban nem csekély mértékben hibás a mi társadalmi felfogásunk is. Nálunk minden szülő a gimnáziumban látja az egyedül üdvözítő iskolát és azt hiszi, hogy gyermekét csak akkor teszi boldoggá, ha tudományos vagy legalább hivatalnoki pályára adja, és miután a gimnázium mindenféle állásra kvalifikál, első sorban ott próbál gyermekével szerencsét. A polgáriskolába már csak azok kerülnek, akik egyik-másik okból nem juthatnak be a gimnáziumba. Ugynevezett középosztályunk pedig csak akkor adja gyermekét a polgáriskolába, ha a gimnáziumban egy-kétszer megbukott. De nem adja be még akkor sem, ha nem szándéka gyermekét tudományos pályára nevelni, inkább kineztatja olyan tantárgyakkal, melyekhez semmi tehetsége nincs, és

amelyekre az életben semmi szüksége nem lesz.

Iskolai rendszerünk óriási hibája, hogy az elemi iskolából kikerült gyermek szülőit szinte megoldhatlan dilemma elé állítja, mert bizony nem könnyű dolog egy 10 éves gyermeknek pályát választani. Ezen már csak az egységes középiskola fog segíteni, amely legalább alsó négy osztályában egységes volna, addig is a polgáriskola olyan reformja, hogy abba minden szülő nyugodtan adhassa gyermekét, némileg segítene a bajon.

Tudvalevő dolog, hogy a gimnázium első és legfontosabb célja a tudományos pályára, az egyetemre való előkészítés. Ettől el nem tekinthet és ezért van az, hogy a középiskolába lépő ifjaknak csak igen kis százaléka jut el az érettségi vizsgálatig. A többi nem bírta a középiskola klasszikus tudományát, más pályára ment. Ezek a gyakorlati életpályákra menők sokkal helyesebben cselekednének, ha mindjárt a polgáriskolába mennének, ahol a gyakorlati életben használható ismereteket sajátíthatnak el.

Elismert tény továbbá az is, hogy a polgári iskola a leghivatottabb előkészítője a katonai- és polgári szakiskoláknak és azért, akik ilyen iskolába óhajtnak adni gyermeküket is, leghelyesebben teszik, ha mindjárt az I. osztályba polgáriskolába iratják azt be.

Az áll. polgári fiú iskola értesítőjét Knyaskó Lajos igazgató szerkesztette és mindenre felvilágosítást ad, amit az iskola iránt érdeklődő benne keres. Bevezető cikket Szalayváry Ede tanár írt „A széperék ápolása és fejlesztése a polgári iskolában” címen, amelyben a rajz és kézimunka nevelő hatásáról értekezik, különösen kiemelve azok hatását a széperék és jóízű fejlesztésére. A polgári iskolában, mint közvetlen a gyakorlati életre előkészítő iskolában, különös fontossága van ennek. Dicséretileg különösen két tényt emelünk ki a cikkből. Az egyik, hogy teljesen szakít a régi sablonos rajzoktatással, a másik pedig, hogy a „slójd” kézimunkát már a múlt tanévben megkezdte. Kívánatos volna, hogy e kézügyességi tanfolyam a polgáriskolánál rendszeresíttessék. Örömmel olvastuk az értesítőben, hogy erre nézve már felterjesztés történt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

Az intézetbe beiratkozott 213 tanuló. A tanulók közül évközben kimaradt 21 és így a tanév végén maradt 192 tanuló. A tanulók vallását tekintve volt: róm. kath. 130, izr. 34, gör. kel. 32, ág. ev. 9 és ev. ref. 8. Anyanyelvre nézve volt: 92 magyar, 86 német, 26 szerb, 7 román és 2 horvát. Illetőségű helyet tekintve volt 143 helybeli, 61 torontálmezei és 9 más megyebeli. A tanulók előmenetelét illetőleg az értesítő panaszkodik, hogy sok nehézséget kellett leküzdeni. Többek között bémítólág hat az iskola tevékenységére, hogy a tanulók nagy többségének előképzettsége vajmi gyöngye lábón áll, nyelvismertük fogyatékos és elég jelentékeny azok száma is, kik alig értenek egy-két szót magyarul.

E kedvezőtlen körülmények ellenére is a tanulási eredmény a következő volt: Kitünő és jeles volt 15 (9%), jó volt 46 (24%), elégséges 86 (45%), elégtelen 45 (25%). Ez utóbbiakból 20 (10%) javító vizsgát tehet és így osztályismételésre utasítottat 25 (12%).

A tanulók magaviselete, az iskolai fegyelem az egész tanévben teljessen kielégítő volt, a fegyelmezés szigorubb eszközeit egyetlen egyszer sem kellett alkalmazni.

A tanári testület, a hitoktatókon kívül, 7 tagból állott, kik ez évben is tevékeny részesei voltak városunk kulturális és társadalmi mozgalmainak. A szakirodalom terén Szeneš Adolf tanár működött, kinek az év folyamán két könyve — Gyakorlati Gyorsszámoló és Természettan polg. isk. számára — hagyta el a sajtót.

A szegénysorsú tanulókról is kellő gondoskodás történt: tandijelengedésben részesült 49 tanuló, az elégedett tandij összege 450 kor. A

segítő egyesület pedig 69 tanulót részesített ruha, tankönyv, taneszköz és egyéb segélyben. Az egyesület által kiosztott segély 761:50 koronára tehető. Segítségben részesült e szerint összesen 118 tanuló, összesen 1211:50 K.

Kirándulás is volt Budapestre, amelyen 45 tanuló vett részt. A tanulmányutát igen szépen és részletesen írja le a kirándulás egyik vezetője Török Ferenc tanár. A szép tanulmányutban résztvevő növendékek bizonyára gyönyörrel olvasák el e leírást.

A végzett tanítási anyag, érdemsorozat, szervezet, rendtartási szabályok, a használandó tankönyvek és a jövő évre vonatkozó értesítés egészíti ki a cseudesen, de dicséretreméltóan működő intézet ez idej értesítőjét. Sz. A.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Bírósági kinevezés.** A király az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. Gergelys Károly temesvári törvényszéki jegyzőt a pancsovai törvényszékhez albiróvá nevezte ki.

— **Uj anyakönyvvezetők.** A magyar kir. belügyminiszter Torontál vármegyében a nagytoráki anyakönyvi kerületbe Fazekas Márton segédjegyzőt, a glogoniba Beck Lipót helyettes segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyett sekké nevezte ki és mindkettőt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **Változások az egyházmegyében.** A megyés püspök a következő segédlelkészeket disponálta: Németh Jánost Krassóváról Mezőkovácsházára, Schmidt Józsefet Mezőkovácsházáról Károlyfalvára, Kákos Sándort Soborsinról Óbessenyőre, Konecsny Jánost Magyarpécskéről Krassóvára, Fejér Imrét Palotáról Magyar-Pécskára és Bartha Józsefet Károlyfalváról Palotára.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Welter János kisoroszi és Holczinger Mihály csöszteleki áll. elemi iskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte.

— **Halálozások.** Mint őszinte részvétellel értesülünk, Weysz Mihály nagybcskerei pénzügyigazgatósági díjnok tegnap 40 éves korában hosszabb szenvedés után meghalt. Temetése ma délután volt, a melyen a pénzügyigazgatóság küldöttségén kívül nagy gyászoló közönség vett részt.

Dr. Schäffer Nándor dolovai községi orvos, dr. Schäffer Adolf, pancsovai kórházi igazgató-orvos testvére, tegnap rövid szenvedés után elhunyt.

— **Gazdasági tanfolyam Nagyszentmiklóson.** Most kezdődött meg a földművelésügyi miniszter által elrendelt gazdasági tanfolyam, melyen 30 ösztöndíjas tanító, továbbá több önköltséges tanító és egy közös hadseregbeli főhadnagy vesz részt. A tanfolyamnak tulajdonképen a mai napon kellett volna megkezdődnie, de közbejött akadályok miatt hétfőre halasztódott el a megnyitása a tanfolyamnak.

— **A temesvári kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet a budapesti keleti kereskedelmi akadémia egy hallgatója részére alapított 600 koronás és a budapesti felső ipariskola egy tanulója részére alapított 400 koronás ösztöndíjra. Mind a két ösztöndíjra csakis a kamarai kerületben (Temes-, Torontál- és Krassó-Szörény megye) illetékességgel bírók, vagy ott születtek pályázhatnak. A szabályszerűen bélyegezett kérvények folyó évi augusztus 20-áig a kamara titkári hivatalában nyújtandók be. Azok, akik a keleti akadémia ösztöndíjára pályáznak, kötelesek igazolni, hogy egy felsőkereskedelmi, vagy más középiskolát legalább is jó eredménnyel végeztek, vagy az intézet első évfolyamát megfelelő eredménnyel hallgatták. A felső ipariskola ösztöndíjára pedig azok a legalább is 15 éves tanulók és iparossegédek pályázhatnak, akik a nevezett intézetbe akarnak lépni. Rendes tanulóknak a négy középiskola osztályt jól végzett tanulók vagy fölvételi vizsgát tett segédek vétetnek fel. Az intézet egyéves önkéntességi jogra képesít.**

— **Nyilvános köszönet.** Özvegy Löwy Ignácné urnő koszorúmegváltás címén egyetünknek 200 koronát adományozni kegyeskedett, mely nemes adományért hálás köszönetet mond Winter Katalin, az izraelita nőegylet elnöknője.

— **A szabadgondolkodás nemzetközi kongresszusa.** Folyó évi szeptember 4., 5. és 6-án tartatik meg Párisban a szabadgondolkodás egyetemes kongresszusa, melyre már eddig tizenötezeren jelentették be részvételüket. Ez a kongresszus impozáns módon fogja kifejezésre juttatni, hogy az előítélettel ment tudomány által megállapított igazságok a mivelődés terjedésével mily elementáris erővel törnek maguknak utat az emberiség minden nemzetének valamennyi rétegében. A kongresszusnak különös aktualitást kölcsönöz az a körülmény, hogy a szabadgondolkodók a nemzetközi gyülekezettüket győzelmi ünnepévé fogják avatni annak diadallal megvívott harcának, mely Franciaországban az állam és az egyház kettéválasztása körül nemrég lefolyt. A kongresszus tudományos jelentőségét és erkölcsi súlyát nagy mértékben növeli az, hogy előadói között a tudomány legkiválóbb képviselői helyet foglalnak. Így Marcelin Berthelot, akadémikus, a tud. akad. titkára, Odon de Buen barcelonai egyet. tanár, Hector Denis bruxellesi egyet. tanár, Haecckel Ernst jeni egyet. tanár, Giuseppe Sergi római egyet. tanár, Gr. Petit Yean szenátor, a cong. t. elök. biz. elnöke és Leon Turnemont, a szab. gond. nemzetközi szövetségének főtárgyalója előadásokat fognak tartani. A kongresszus napirendje — mint lapunkhoz beküldött jelentés közli — a következő: 1. Egy új Encyclopaedia tervezete. 2. A tudományos erkölcsstan (az Isten fogalma nélkül). 3. Az állam és az egyház kettéválasztása. 4. Nemzeti és nemzetközi szervezet. 5. A világbéke. A kongresszus ekként jelentős manifesztációk színhelye lesz. A résztvevők tiszteletére ünnepélyeket és kirándulásokat fognak rendezni Franciaország különféle vidékein. A kongresszusi tagoknak egész Franciaországban féláru utazási jegyeket bocsájtanak rendelkezésére s tárgyalások folynak az iránt, hogy a többi államok is hasonló kedvezményt engedélyezzenek a résztvevőknek. A kongresszuson való részvételre jelentkezhetni írásban folyó évi augusztus 10-éig a Tarssdalom-tudományi olvasóköri (Budapest, VI., Eötvös-utca 41/b), valamint szóbelileg ugyanott minden kedden 4—5-ig s minden pénteken 5—7-ig, mely napokon részletes felvilágosítás is kapható. A résztvenni szándékozók csupán 5 frank részvételi díj fizetésére kötelezik magukat.

— **Tüzek a vármegyében.** A tűz egyre veszedelmesebb méretekben pusztít a vármegyében. A héten ugyszólván se szeri, se száma a sok tüzesetnek, amelyről hírt kaptunk. Tizenhárom helyen volt tűz a vármegyében s köztük egyik helyen, Kisjécsán, különösen nagy pusztítást vitt véghez. Mint lapunknak írják, a tűz itt pénteken délután 2 órakor keletkezett. Dacára annak, hogy Gyertyámos és Nagyjécsa azonnal vízfecskendővel segítségül jöttek, mégis elégett Paky György, Artzner Ádám és Paky József — utóbbinak biztosított — négy kazal buzája s a gőzgéphez tartozó vízfecskendő. A kár 6—8 ezer koronára becsülhető. Hogy az egybegyűlt buzakazlakban nem terjedt tovább a tűz, Moritz Henrik községi jegyzőnek köszönhető, ki életének veszélyeztetésével közreműködött a tűz lokalizálásánál s még hozzá égési sebet is kapott.

A többi tüzekről szóló híreink a következők: Mint Törökkanizsáról írják, id. Blázsán János, törökkanizsai gazda folyó hó 20-ik napján Varga László benzomotoros cséplő-gépével akarta 460 kereszt buzáját elcsépléltetni. A gépet fel is állították, azonban abban a percben, amikor az első kévét akarták a gépbe tenni, a motorból kiröppenő szikra felgyújtotta a hatalmas kazalt, amely néhány perc alatt lángban állott. Az erős szél a szikrákat a szomszédos ház mellékhelyiségeire hordta, a melyek szintén elégték.

Révaujfalun a napokban hirtelen kigyuladt Birdján Milán földmives háza. A pusztító tűz rövid idő alatt akkora mérvet öltött, hogy a románpetrei és frantzfeldi tűzoltóságot is segítségül kellett hívni. A nagy szárazság következtében Birdján Milán háza elhamvadt s martaléka lett a dühöngő elemnek a szomszédos házak udvarán felhalmozott idei termés is. A tűz oka állítólag az, hogy a cséplésnél foglalatok munkások egyike vigyázatlanul szivarvéget dobott el.

Deutsch Sándor kocsoháti uradalmi bérlőnek 40 kereszt buzája elégett 320 korona értékben az arató munkások egyikének gondatlansága folytán, amennyiben ezek egyike egy gyufát — melylyel pipára gyújtott — vigyázatlanul dobott el s ettől meggyuladt a buza.

Szerbnagyszentmiklóson az új vasuti állomás közelében a minap délután 2

órákor kigyuladt alig két hete szerencsétlenül járt Babi Juon helybeli lakosnak 5 kereszt buzája s elégett.

Zichyfalván Günther Jakab földbirtokos tulajdonát képező 360 keresztet magában foglaló kazal égett le. A tűz tovább terjedését a szeles idő dacára szerencsésen megakadályozták.

Bókán tegnapelőtt Kacsi Márton és id. Drapos József háza elégett, melyek közül csupán az első volt biztosítva.

Kanakon Cinder Miklós istállója és kotárkaja esett a tűz martalékául.

Polakovits Márton nagybirtokos csebzai uradalmán 30 hold zab égett le e hét folyamán.

Józseffalván tegnapelőtt Nyikos Lajos gazda husz hold termése aratásközben elégett. A tűz átsapott a szomszédos vetésekre is, ahol szintén nagy kárt okozott.

A nuit héten Szerbcsanádön kigyuladt egy polyvás szin s a mellette lévő boglya szénával együtt hamarosan teljesen le is égett.

Torontáljózseffalván csütörtökön hajnalban Miokov Péter torontáljózseffalvai lakos háza gyuladt ki és elégett.

Feketetón Ritter Károly háza égett le. A ház biztosítva volt.

— **Az ágyukból harangok.** Óbecséről írják: Kovács Ferenc óbecsei plébános az ottani új templom számára ötven métermázsza ágyúércet kért a hadügyminisztériumtól, hogy abból harangokat öntessen. A harangok már el is készültek a Percel- és Danjanich-féle ágyukból, amelyekkel a dicő hősök a magyar szent szabadságot vívták Szenttamásnál, Alibunárnál győzelmesen. Az egyik harangon a következő emlékvers hirdeti a harang eredetét: „Ágyú volt azelőtt s ime, lett a béke harangja!” A másikon pedig ez áll: „Mint ágyú, sirást okozott s most sir a halottér!”

— **Nagy idők tanuja.** Torontálvásárhelyen, mint onnan jelentik, a napokban Czánki Sámuel, 48-as honvéd 77 éves korában elhunyt. Torontálvásárhely egész polgársága és még életben lévő bajtársai kísérték örök nyugalomra az elhunyt honvédet.

— **Öngyilkos huszárok.** A nagykirándi Károly Lajos huszárlaktanyából két huszár öngyilkosságáról kaptunk hírt. Mindkettő a második század kötelékébe tartozott. Az egyik öngyilkos 21-én délután 3 órakor felakasztotta magát, a másik szombaton reggel 3 órakor agyondölte magát. — Béki Gyulának hívják azt, aki felakasztotta magát. Öngyilkosságának okául a szüveivel és testvéreivel folytatott viszályt emlegetik. Béki ugylátszik már régóta foglalkozik az öngyilkosság gondolatával, mert mindig bus volt és sokszor éjjel, mikor többi bajtársa eldult, felkelt és a legénységi szobában mély gondolatokba merülve járt-kelt. Béki bátyja szintén itt szolgál ennél a huszárosztálynál altiszt minőségben. — A másik öngyilkos Tóth Bertalan 23 éves nógrádmegyei születésű közhuszár szombaton szíve lőtte magát. Öngyilkosságának oka ismeretlen. A két öngyilkos szüleit a katonai hatóság értesítette a fiatal huszárok végzetes tetteréről.

— **Mulatság.** Szép és kedélyes mulatág volt vasárnap a Rózsa-szállodában, ahol a nagybecskereki kereskedő ifjak egylete nyári mulatságot rendezett. A mulatság, a melyen nagyszámu közönség vett részt, a lehető legjobban sikerült s a közönség egész a kora reggeli órákig vígan mulatott.

— **Társasutazás a Keletre.** Mint értesülünk, a Konstantinápolyba tervezett társasutazás a jelentkezők szépen növekedő száma miatt megtartatik. Sokan azonban azon hisznek, hogy Konstantinápolyban nagy hőség lenne, nem mernék az utazásban részt venni. Ezek megnyugtására közöljük, hogy a hőmérséklet Konstantinápolyban a déli órákban mindig 4—5 fokkal alacsonyabb, mint nálunk. Különben augusztus 2. felében haute saison van és szép idő várható.

— **Elgázolt gyermek.** Szabó György, Szabó János csókai gazdának 2 éves kis fia csütörtökön a Léderer macahunkai tanyáján a mezőgazdasági vasut sinei között játszadozott. Közben a sineken egyik kocsi közeledett a gyermekhez, anélkül, hogy a kocsin ülők a gyermeket észrevették volna. Csak mikor a kocsi alig néhány méternyire volt a gyermektől, akkor vette a kocsis és a fékező a veszedelmet észre. A fékező teljes erejével fékezni kezdett, de már késő volt. A kocsi keresztülment a gyermek s azt valószínűleg kettévágta. A megindult nyomozás során kiderült, hogy a kocsin ülőket a balesetért vád nem érheti.

— **A gőzeke áldozata.** Tallián Béla uradalmában gőzekével szántanak. A napokban az ekekezelő gondatlanul járt el, úgy, hogy a gép jobb kezefejét összeroncsolta. A gyorsan alkalmazott orvosi segítség folytán a kezelő a bajt ki fogja heverni.

— **Agyonsújtotta a villám.** Koszovác Arsza 23 éves földmives, crepajai lakos a minap az állomás mellett levő töltésen legeltette marháit. Dél tájban kint lepte a vihar. Koszovác egy távirádoszlop mellé huzódott. A villám lecsapott a távirádoszlopba és Koszovác összeégett testtel holtan terült el a földön.

— **Kirándulás Konstantinápolyba.** Indulás Pancsováról, Orsova, Bukarest, Constancán át Konstantinápolyba és Sinaja, Brassón át vissza, teljes ellátással és mindennemű költséggel együtt 215 korona. Mindennemű bővebb felvilágosítással a magy. kir. államvasutak temesvári városi menetjegyirodája (Jenő herceg-tér) szolgál.

— **A védőbeszéd.** Egyik fiatal kriminalista belemelegedik védőbeszédébe és nagy tüzzel szónokol.

— **Kérem, tekintetes törvényszék,** a vádhatóság azt állítja, hogy védtetem a panaszos hölgytől, ki a piacról jött, ötven koronát lopott el. Ötven koronát? Ugyan tekintetes törvényszék, van-e olyan becskeréki hölgy, kitől a mi piacunkon bevásárlás után még ennyit el lehet emelni?

Azt mondják, hogy a nős birák összenéztek, visszavonultak itelethozatalra és a vádlottat azonnal szabadlábra helyezték.

Erkölcseink.

A locsoló-kocsis monológja.

Itt ülök tehát a helyzet magaslatán és locsolok. Csak egyet nem tudok: azért locsolok-e, mert meleg van, vagy azért van talán meleg, mert — locsolok? Egy bizonyos: meleg van. Nem tudom, ugy van-e a város veie, mint én, de én mindig többet locsolok, antul jobban izzadok. Szó sincs róla, a foglalkozásom kellemetlen. Mert a hideg víz ott lent van, én pedig itt fönt vagyok és izzadok. Azonkívül meg se lehet állnom, mert különben belefulladok egy vízárdatba. Én különben csak a Korona-utcat locsolom. A Korona-utcában lakik t. i. az ideálom, annak csinálék locsoló-kocsi-promonádót. Az urak gitárt vasznak a kezükbe és megállnak az ideál ablaka alatt. Foglalkozásom ezt nem engedi. Én föl- és alá locsolok ideálom ablaka előtt. Kiki a maga módja szerint és a szivnek a város se tilthatja meg...

Tekin'tetbe véve azt, hogy a locsoló-kocsi tetején nagyon nagy a hőség, jó időben ritkán szoktam locsolni. Inkább esős időben... Esős időben. Óh akkor felisten vagyok. Az Uristen nagyot locsol, én pedig kicsit ilyenkor bejárom a fél várost, még a főutcat is, hadd lásson engem mindenki! Ilyenkor, esős időben, amikor meglátnak, azt mondják az emberek: „Ah, de jó hüvös ma a levegő”. Máskor, jó időben, valahányszor elrobogok mellettük, azt mondják: „Aj, de meleg van. A fene egye meg a locsoló-kocsit!” Azért is nem locsolok jó időben.

A multkor az egyik lovam, a Czézár, egyszerre csak az utca közepén megáll és nem akar tovább menni. Megkérdelem tőle: „Te, Czézár, mi lesz?” Azt mondja, hogy neki lelki-furdalása van. Mondok: „Miért?” Azt mondja, hogy ő szalad, szalad a locsoló-kocsival, van állása, de ezzel nem használ az emberiségnek. Inkább nem szalad. — Nem is szaladt volna tovább, ha a másik lovam, a Szürke, oda nem szól neki: „Ugyan ne okoskodj, Czézár! Gyertünk, hisz azért vagyunk lovak!” Így aztán tovább szaladtak. Hisz azért lovak...

Szeretném egyszer Amerika-városrészt látni. Öszintén szólva: ott még sohse voltam. A német-városba már hetek óta nem járok, mert ott egy ellenségem lakik, akivel a kocsmában összekaptam és aki le akar kicskálni. Csak nem leszek a locsolás vértanúja... Inkább nem locsolok a német városban...

Locsolni kétféle szoktam: köveket és embereket. A köveket ritkán, az embereket sürün... Ha látok egy embert fehér lawn-tennis ruhában, elfog a sárga irigység és lelocsolom. Le a vagyonos osztályyal!

Porból vagyunk, porrá leszünk. Én az embereket hozzászoktatom ahhoz, hogy porrá leszünk. Még pedig csupa porrá... Ha port látok, gondosan elkerülöm és nem locsolok arra felé. Mert mindnyájan halandók vagyunk, a por gyermekei...

De haza megyek, mert kezd meleg lenni... Holnap se locsolok, mert családi ünnepem van: báránghust eszünk ebédre...

(Három nőt lelocsolván, hazarobog.)

—odi.

Irodalom.

* Az Amatőr. Immár igazán az ország legjobb képes lapja „Az Amatőr”. Fokról-fokra, kéthétről-kéthétre művészibbnél művészibb hazai és külföldi képekkel és tanulságosan érdekes általános művészeti és szakcikkkel, bő rovatokkal gazdagon jelenik meg a magyar művészi fényképezésnek ez a kiválóan szép és izléeses folyóirata. A most megjelent 20-ik számban is oly képek művészi kivitelű reprodukcióiban gyönyörködhetik az olvasó, melyeket a st.-louis-i, lipcei és drezdai kiállításokon arany érmeikkel tüntetett ki a zsűri. Ilyenek a bajor Max Lusche, Otto Ehrhardt, a mecklenburgi W. Bandelow és a szász W. Struck tájképei és arcképmutatói. De feltűnő — s ez úgy látszik, már „Az Amatőr”-nek köszönhető — hogy a hazai amatőr-fényképezők mily szép képeket produkálnak. Így az előttünk fekvő füzetben különösen művészi a Jezsek József (Ternye) női arcképe, a Timár Ödön (Kolozsvár), Hruska Gyula (Budapest), Marschall János dr. (Böös), Kaszter Ödön dr. (N.-Romhány), Potsatkó Géza dr. (Kassa), Minich Samu (Selyempuszta) szebbnél-szebb felvételei pedig méltán sorakoznak a külföldiek mellé. A felette érdekes és tanulságos cikkek közül általában érdeklődésre tarthat igényt az, melyet „Az Amatőr” lelkes szerkesztője, Kohlman Artur dr. „A fényképezés tudománya, művészete, irodalma és ipara hazánkban” cím alatt irt s amely az intező körök figyelmét aligha fogja elkerülni. Felette érdekes az a következetes agi áció, melylyel — e minden magyar fényképezőnek érdeklődésére és támogatására felette mód érdemes lap — a fényképezés érdekében, de főleg az u. n. fotoipar hazánkban való létesítése céljából kifejti. Az Amatőr előfizetési ára negyedévre 3 korona 50 fillér. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal, ha ez iránt hozzá (Budapest, VII., Király-utca 89. szám alá) fordulnak.

* A kigyóhaju Meduzát megöli Perzeusznek történetével elkezdte az Endrei Zalán Világ Történetének e heti füzeté az érdekes görög hősrégék közlését, amelyeknek egész sorozata: a kegyetlen Medea és az aranygyapjú elrablása; Thezeusz, Herakles hőstettei; a trójai háború stb. mind olyanok, hogy ismeretük az általános műveltséghez elkerülhetetlenül szükségesek. Az e heti füzet egyúttal gazdagon tarka a leghíresebb görög szobor műremekek képeivel. — A füzetek minden héten vasárnap jelennek meg. Egy füzet ára 40 fill. (20 Ft). Az egész munka 70 füzet lesz. A munkából mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a Világ Történelme kiadóhivatala, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, július 24. (A „Torontál” ered. távirata.) Politikai körökben állandóan Fejérváry Géza báró újabb ischli utjáról beszélnek. A miniszterelnöknek ez az útja, hir szerint, egy újabb kibontakozási tervvel függne össze. Ez a terv az volna, hogy a király egy új miniszteriumot nevezne ki egy népszerű, pártönkivüli politikussal az élén s ez a kormány csinálná meg a kibontakozást.

A vezérő-bizottság ülése.

Budapest, július 24. (A „Torontál” ered. távirata.) Hir szerint a vezérő-bizottság még e hónap folyamán ülést tartana Apponyi Albert gróf elnöklésével, a melyen a belügyminiszter megsemmisítő határozataival foglalkoznék.

Elkésztett nemesítés.

Budapest, július 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint ismeretes, a hivatalos lap tegnapi száma közölte, hogy a király Klimkó István nyugalmazott kuriai bírónak várpalotai előnévvel nemességet adományozott Klimkó a kitüntetését alig néhány óráig élvezhette, mert a nemesítés napján, tegnapi meghalt.

A spanyol király merénylete Békésgyulán.

Budapest, július 24. (A „Torontál” ered. távirata.) Békésgyulán lertartóztattak az állomáson egy Ulcies Péter nevű embert, akit anarkistának tartanak s az a gyanu ellene, hogy része volt az Alfonz spanyol király ellen intézett merényletben.

Az orosz cár s a német császár találkozása.

Budapest, július 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról hivatalosan megerősítik, hogy a cár hajóra szállt, hogy a német császárral találkozzék.

A szultán elleni merénylet.

Budapest, július 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból sürgönyzik: A szultán ellen dobott bomba 15 kilogramm dinamitot és sok vasgolyót és vadsarabot tartalmazott. A rendőrség megállapította azt is, hogy egy szalmakalapos ember két perccel a robbanás előtt a merénylet színhelyének a közelében egy kosarat tett le, amelyben a pokolgép volt.

Az orosz forradalom.

Budapest, július 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Moszkvából táviratozzák, hogy tegnap a zemsztvó-kongresszust be-rekesztették.

Budapest, július 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról jelentik: A színházban tegnap valaki azt kiáltotta, hogy a január 22-iki áldozatokért gyászmisét mondjanak. A rendőrség behatolt a színházba s nagy riadalom közepette kiürítette.

Az orosz-japán háború.

Budapest, július 24. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Párisból sürgönyzik, az orosz békeküldöttnek, Wittennek ottani tárgyalása a köztársasági elnökkel és a francia külügyminiszterrel információszerzésül történik, hogy Franciaország milyen álláspontot foglal el a békekötés ügyében. Hir szerint egy köztársasági elnök, mint a francia külügyminiszter minden befolyásukkal azon vannak, hogy a béke Oroszország és Japán között minél hamarabb helyreálljon.

Budapest, július 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Tokióból sürgönyzik, Vladivoszok mellett egy újabb japán hadosztályt szállítottak partra, amely csatlakozott a Vladivoszoknál álló keleti hadosztályhoz.

Az elhunyt szalonikii ügyvivő.

Budapest, július 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szalonikii jelentés szerint Müller udvari tanácsos temetésére Magyarország-Ausztria és Oroszország polgári ügyvivőségének egész személyzete odaérkezett Monasztirból.

Építőmunkások sztrájkja.

Budapest, július 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az építőmunkások most nagyobb arányú sztrájkmozgalmat folytatnak az ország több vidékén. Mintegy 14 városban folyik a sztrájk és pedig Székesfejerváron és Érsekújváron általános építőmunkás-sztrájk, részleges sztrájk pedig Nyirbátorban, Aradon, Bródon, Budaörsön, Békéscsabán, Keszthelyen, Kőszegen, Nagyszentmiklóson, Tamásiban, Szerecsenden, Szamosújváron és Pozsonyban.

Agyonütötte a villám.

Budapest, július 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Alsókubinból sürgönyzik: Blaskó Andrást, ki a kiört zivatar elől egy fa alá menekült, a villám halálra sújtotta.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1905. július 24.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki új	76	—	—	80	17.15	17.25
Pestvidéki új	76	—	—	80	16.85	16.75
Bánsági új	76	—	—	80	16.80	17.05
Bácskai új	76	16.25	16.40	80	—	—
Rozs elsőrendű	—	—	—	—	12.60	13.—
„ másodrendű	—	—	—	—	12.40	12.60
Árpa takarmány	—	—	—	—	11.60	11.80
„ égetni való	—	—	—	—	11.40	11.60
„ sörfőzésre való	—	—	—	—	0.—	0.—
Zab	—	—	—	—	13.40	13.80
Tengeri bálnási	—	—	—	—	15.45	15.65
„ másnemű	—	—	—	—	—	—
Répa káposzta	—	—	—	—	—	—
„ bálnási	—	—	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—	0.—	C.—

Határidő-üzlet.

Budapest, július 24. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak nagyjából emelkedtek. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	16.00	—
Buza (áprilisra)	16.50	—
Tengeri júliusra	—	—
Tengeri májusra	11.02	—
Zab (októberre)	11.56	—
Rozs (októberre)	12.90	—

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1905. május hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 37 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.

6137/P. szám. 1905.

649—33

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a Temesbégavölgyi vízszabályozási társulatnak Szárcsa község érdekelteji elleni kisajátítási ügyében a kártalanítási eljárás a 6137/P. 1905. számú végzéssel folyamatba tétetvén, a helyszíni tárgyalásra határnapul 1905. évi július hó 29. napjának d. e. 9 órája Románszárcsa községéhez kitűzetett s arra a kisajátító és a kisajátítási összeírásban megnevezett tulajdonosok, nemkülönben a többi összes telekkönyvi érdekeltek egyenként külön és a távollévők és ismeretlen tartózkodásuk részére ezennel ügygondnokul kinevezett Vulkán Mátyás nagybecskereki lakos ügyvéd megidéztenek azzal, hogy az érdekeltek elmaradása a kártalanítás felett hozandó határozatot nem gátolja, s hogy az egyéni külön értesítésnek elmaradása, vagy a tárgyaláson meg nem jelenés miatt igazolásnak helye nincs. Megjegyeztetik, hogy a kisajátítási, illetve kártalanítási eljárás tárgyát a román-szárcsai 8., 57., 347., 55., 245., 599., 225., 389., 60., 49., 232., 382., 47., 452., 20., 222., 192., 230. és 61. sz. tjkvben felvett ingatlanok képezik.

Kelt Nagybecskerekén, 1905. évi július hó 12. napján, a kir. törvényszék, mint polgári bíróságnak tartott ülésében.

Zsiros Lajos,
kir. törvényszéki elnök.
Gójdits Miklós,
kir. törvényszéki jegyző.

Az ember ellenségei.

Jól megt-kintve az emberi lét a bölcsőtől kezdve a koporsóig nem egyéb, mint egy szakadatlan harc külföldi bel- és külső ellenségei ellen. Az egyik folyton betegség és sin és ellen harcol, egy másik anyagi gondtal, egy harmadik erkölcsi és fizikai kellem-tienségekkel, szóval minden egyes egyénnel a létért való küzdelem más és más formában präsentiertja magát de senki sincs tőle megkímélve. Mindeme kellemetlen napok simán való átjöveteleiben áll az élet feladata, de ez nem

mindenkinek egyformán adatott, a mit az egyik könnyen kitar, a másikat f lbböz, terit, és a mit az egyik megszólván játszva magáról leraz, a másikat egész életére teher marad. A létért való küzdelem a bölcsőtől kezdve a sírig tart és valóban, még a gyermek lezsenegébb korában is része van benne. A létért való küzdelemben különösen a nyáron fellépő gyomor- és bélbajok a gyermek legrosszabb ellensége gyanánt számítanak. Ezek ellen legjobb oltalmat képez egy racionális táplálkozás, mely a bécsatorna lehetőleg kimérese mellett a szervezetnek annak telepítésére szükséges tápanyagát vezet hozzá és az áltai öt

betegségek ellen ellenállóbbá teszi. Kufeko gyermeklési/nek taljvaló adagolása igen racionális, mely az anyatejben lévő tápanyagot kellő arányban bírja, a tehéntejet, mely a természetből nem a kis embernek lett szántva, finom pelyhessé olvasztja és így a gyermeki emésztő-apparatushoz hozzá illeszi. Kufeko gyermeklési/nek az 6 fehéje-es só-tartalma által a csont- és izomképződést legkezevebben előmozdítja és ez által betegségek sorozatának mint egy hatha-ós védelmet nyújt, melyektől a gyermekek a legzsenegébb koruktól kezdve sújta vannak. (383/C-8-3)

Arlejtési hirdetmény.

A nagybecskereki ev. ref. egyház presbyteriuma folyó évi június hó 21-én tartott ülésének 27. sz. a. hozott határozatával a **templom karzatának felépítését** 2100 korona összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat fogantatásának biztosítása céljából az **1905-ik évi július hó 31-ik napjának délután 5 órájára** a nagybecskereki ev. ref. paplakon tartandó zárt ajánlati tárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5% nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatukat a kitűzött nap déli 12 órájáig a nevezett paplakon az egyház lelkészénél annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek Szalay József lelkész urnál naponta a délelőtti órákban megtekinthetők.

Az ajánlatok fölötti szabad döntést az egyház fentartja magának.

Nagybecskerek, 1905. évi július hó 24-én.

A nagybecskereki ev. ref. egyház
presbyteriuma.

664-1.1

1411/II-1905. szám.

659-3.2

Hirdetmény.

Torontálvármegye alispánja 1905. évi július hó 15-én kelt 17297. számú rendeletével a törökkanizsai közközbázi épületek menyezetének helyreállítását 3156 korona 19 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az **1905. évi augusztus hó 5-ik napjának délelőtti 11 órájára** a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1905. július 21-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnök h.:
Fuchs István,
kir. mérnök.

Szabad kézből

eladó

a melencei-utca 437. számú

-ház-

igen kedvező fizetési feltételek mellett.

Tulajdonos:

Nagybecskereki takarékpénztár.

(500-x.9)

A törökkanizsai járás főszolgabírájától.

3687/VIII. 1905. szám.

657-2.2

Arlejtési hirdetmény.

A törökkanizsai járási szegény-menedékház berendezéseinek biztosítása céljából zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek s felhivom a vállalkozókat, hogy ajánlataikat folyó évi augusztus hó 15. napjáig benyujtsák.

A szegény-menedékház egyelőre 24 ellátásra szorult egyén részére lesz berendezve s a beszerezni óhajtott tárgyak a következők: szobabutorzat, konyhafelszerelés, főző- és evőeszközök, ágy- és egyéb fehérmű, különböző házi-, mosó- és kerti-felszerelési tárgyak, összesen mintegy 4000 korona előirányzott értékben.

A berendezésről szerkesztett részletes kimutatás a törökkanizsai szolgabírói hivatalban a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Törökkanizsán, 1905. évi július hó 20-ik napján.

Tallán,
főszolgabíró.

Telefon 178.

Értesítés.

Telefon 178.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy az ország egyik legnagyobb s legjobb hírnévként örvendő pénzintézetének, a *Pesti magyar kereskedelmi banknak* az egész vármegye területére kiterjedő képviseletével megbizattam; ehhez képest mindennemű hitelműveleteknek lebonyolítását, különösen új törlesztéses kölcsönök kieszaközlését, vagy a régiek konvertálását elvállalom, s a lehető legjutányosabban közvetitem.

A kölcsönök 4% vagy 4 1/2%-os záloglevelekben engedélyeztetnek, s 95 1/2-96%-os, illetve 97 1/2-98%-os árfolyam mellett számoltatnak el; az annuitások:

10 évi tartamra 4%-os alapon	12:50%,	4 1/2%-os alapon	13%,
15	9:10%	"	9:60%
20	7:60%	"	8:10%
25	6:70%	"	7%
30	6:15%	"	6:50%
35	5:75%	"	6:10%
40	5:40%	"	5:75%
45	5:20%	"	5:60%
50	4:90%	"	5:35%

Ezen feltételek azonban csak általános jellegűek, s a mennyiben nagyobb szabásu ügyletek lebonyolításáról van szó, a melyeknél teljes biztosítékot nyújtó jelzalogok köttetnek le, esetről-esetre még kedvezőbb feltételek is érhetők el.

A kölcsönök lebonyolításához a jelzalogul felajánlott ingatlanok legújabb keletü telekkönyvi kivonatai s a megfelelő kataszteri birtokívek elégségesek.

Irodai helyiség: a gör. kel. szerb egyházközség főutcai bérépületében; bejárat a Szerb-templom-utcai részen (az Első Magyar Általános Biztosító Társaság irodájában).

Nagybecskerek, 1905. évi július hó 18-án.

661-3.1

ANTALFFY ZSIROSS MIHÁLY, ny. vm. főszámvevő.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy egy igen előnyös

ALKALMI VÉTEL

által azon helyzetben vagyok, hogy bármely kivitelü női-, férfi- és gyermekcipőkkel különös **OLCSÓ ÁRAK** mellett szolgálhatok.

647-20.4

Tisztelettel

WILHELM FERENC (ezelőtt KOTHSTEIN)
NAGYBECSKEREK, Hunyady-(fő)-utca.

Hirdetések
felvétetnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.